

KYNOLOGIE I. - cvičení

**„Pes má krásu bez
ješitnosti, sílu bez
krutosti a lidské ctnosti
bez lidských nectností“**

Náplň cvičení z kynologie

- **Doporučená literatura**
- **Vývoj a význam loveckých psů**
- **Současná organizace kynologie, členění plemen**
- **Pracovní specializace**
- **Chovatelské a zápisní řády**
- **Průkaz o původu loveckého psa**

Doporučená literatura

- Tichá, V; Tichý, J. : Atlas plemen loveckých psů
- Poľovné psy vo fotografii
- Hromas, J. a kol. (2000): Myslivost
- Zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti
- Vyhláška č. 244/2002 o počtech lovecky upotřebitelných psů v honitbě
- www.cmkj.info

1. Vývoj a význam loveckých psů

- Pes byl pravděpodobně prvním domestikovaným zvířetem (mladší doba kamenná 10 000 - 14 000 př.n.l)
- **Domestikace**: psovité šelmy → okolo obydlí člověka (pes následoval potulného lovce k tábořišti) → lehce získaná potrava. Člověk se ujal mlád'at a vychoval si je. Zachování plodnosti ochočených šelem v zajetí.
- **Původ psa je nejasný**:
 - 1.) původní samostatný vyhynulý druh
 - 2.) nejpravděp. vlk – velikost srdce a mozku, vytí
 - 3.) vlk a šakal – svědčí kostry z vykopávek
 - lze je nejsnáze ochočit
 - zůstávají plodnými v zajetí
 - možnost křížení s domácími plemeny psů

1a.)

- Přesná **lokalita**, kde poprvé došlo k domestikaci psů. šelem není známa. Jisté je, že domestikace probíhala nezávisle na sobě, ve stejném období, na více místech zeměkoule.
- Předhistoričtí předci loveckých psů:
 - pes bažinný – (neolit) předek teriérů, kníračů, dobrmanů
 - pes popelištní – nejpestřejší skupina loveckých psů (ohař, křepelák, španěl, brakýř)
 - egypt. šakal: předch. chrta: lovec. účely egypt. faraónů
- Největší odborníci a šlechtitelé byli Angličané – bez větší znalosti genetických zákonů vyšlechtili největší počet dnes známých loveckých plemen

1b.)

- **Využití psů** – lov, obrana před nebezpečnými zvířaty, ochrana dobytka a polí. Různá variabilita psů, schopnosti, vlastnosti, vzhled, způsob využití, život v uzavřené komunitě a neřízené křížení daly základ dnešním nejen loveckým plemenům.
- **14. století – štvanice**: lov na jelena (ohaři), lov založen na způsobu lovu vlků – štvání zvěře. Jelen nebyl vytrvalým běžcem. Za jelenem se vypustila smečka psů, kterou sledovala družina. Uštvaný jelen byl zaskočen psi a lovcem usmrcen tesákem, oštěpem, šípem. Panovník + šlechta. Další zvěř: zajíc (chrti), prase + medvěd (dogy).
- - **příkrajník** (tyras, přívlačec): **pes líhavý** – ohař; pes schopný zvěř vyhledat, vystavit, ulehnout před zvěří a se zvěří byl přikryt sítí (koroptve, králík: nora). Nežádoucí: hlasitost a přinášení.

1c.)

- **16. století** – Itálie, palná zbraň arkebuza: nutné vlastnosti psa - vystavování, klid po ráně, přinášení (ohař).
- **17. století** – parfosní hony = francouzská štvance; Francie, Anglie; událost více společenská a sportovní, než lovecká. Úlovek neměl význam. Štvaná zvěř – jelen, daněk, zajíc, liška. Přínos parfos. honů – chov koní, lovecká hudba.
- Dnešní využití psů: lovecký, strážní, služební, tažný, zdravotnický – vůdce nevidomých.
- Kupírování prutu – zraňování prutu při lovu; velmi bolestivé, špatná hojivost → odmítání pracovat
- Zajímavost: Xenofon (430 př. n. l.) – pes třesoucí se nad zajícem – nežádoucí, bojácný = jednalo se pravděpodobně o ohaře, který zajíce vystavoval.

2. Minulá a současná organizace kynologie.

- **1923** – Československo členem FCI – mezinárodní kynologická organizace, hl. úloha: podpora kynologie, chov a ochrana čistokrevných plemen psů
- **1924** – zápis psů do jednotné plemenné knihy (**Člp**), uznána MZe v roce 1926; předchůdcem byla tzv. *Česká kmenorodá kniha psů*
- **1929** – Československá kynologická unie – celostátní ústředí pro veškerou kynologii, její součástí i ČMMJ
- **1957** – ČSMJ opět přijata do FCI (po válce)
- **1992** – vznik ČMKU
- **1993** - rozdělení státu - ztráta statutu řádného člena v FCI: žádné hlasovací právo do r. **1997**
- **1994** – ČMMJ musela vystoupit z ČMKU díky své podnikatelské činnosti (nejednalo se jen o kynolog. org.)

2a.)

- **1994** - úplná separace myslivecké kynologie, vznik samostatné organizace – ČMKJ
- **Současná organizace:**

Chovatel. klub – práv. osoba; sdružuje org. a jednotlivce
↓
zabýv. se chovem určitého plemene

ČMKJ – fyzic. a práv. osoby zabývající se kynologií

ČMKU – organizace veškeré kynologie v ČR

FCI – mezinárodní kynologická federace

- **Plemenná kniha ČMKU (Člp):**

dokument, kde je zapsán každý čistokrevný pes /lov./
plemene, pocházející od chovné feny.

2b.)

- **ČMKJ** – je členem ČMKU; vede Člp
- zastřešuje všechny chovatelské kluby patřící do té doby ČMMJ; spolupracuje s ČMMJ
- zastupuje chovatelské kluby loveckých plemen v ČMKU
- podpora a rozvoj vyšlechtěných národních plemen
- vydává průkaz původu psa – nesmí být zneužit, mění se majitel
- chov, výcvik, zkoušky, soutěže, svody, výstavy atd.
- sněm, předsednictvo, dozorčí rada

Členění plemen, zástupci

Zástupci loveckých plemen – viz CD2

Pracovní specializace loveckých plemen

Chovatelský a zápisní řád ČMKU

- Norma pro chov plemen psů začleněných do ČMKU
- **Cílem** je chov čistokrevných plemen psů při zachování zdraví, vloh a vlastností jednotlivých plemen
- Chov plemen je řízen chovatel. kluby – zvl. chov. řád
- Spec. podmínky chovnosti určí chovat. klub v souladu s předpisy FCI a zákony o veterinární péči 166/1999 Sb. a 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání
- Základní chovat. normou je plemenný standard FCI
- Z chovu je vyloučena produkce štěňat bez průkazu původu psa (PPP)
- **Chov** – cílevědomá plemenitba respektující zdraví jedince a genetické zásady

- **Druhy chovu**: čistokrevná plemenitba; křížení (FCI)
- **Chovní jedinci**: pes, fena – čistokrevnost, PPP, splňují podmínky chov.klubu; zápis do Člp; **využití do chovu**: stáří 15 měsíců do 50 cm v kohoutku, 18 měsíců; fena max. do 8 let chovná, výjimku udělí klub (KCH) s ohledem na její zdraví
- **Majitel chovného psa**: fyz. nebo práv. osoba vlastnící loveckého psa, fenu
- **Chovatel**: držitel chovné feny v době vrhu
- **Změna vlastnictví, úhyn**: do 15 dnů na Člp nebo KCH
- **Krycí list** = potvrzení nebo doporučení o krytí feny
 - : vystaví poradce chovu
 - : platnost neomezená
 - : je součástí přihlášky vrhu, nutné k zápisu štěňat do Člp a vydání PPP

- **Údaje v krycím listu (KL):**
 - : jméno psa (psů) navrž. ke krytí + č. jejich zápisu
 - : jméno feny a číslo jejího zápisu
 - : jméno a adresu majitele nebo držitele psa
 - : jméno a adresu majitele nebo držitele chovné feny
 - : podpisy obou majitelů (držitelů)
 - : místo a datum krytí
- **Krytí:** jen chovný jedinec + platný KL, vyplní po krytí
 - : jedno hárání feny, jen jeden pes z uvedených v KL
 - : převážíme fenu za psem, zůstává i několik dní
 - : úhrada za krytí – písemná dohoda, lze formou
štěněte – majitel psa = 1. právo výběru
 - : inseminace – odpovědná osoba; ne u jedinců, kteří se neúspěšně mezi sebou reprodukovali přiroz.způsobem

- **Vrh**: fena + štěňata u držitele
 - : počet vrhů jedné feny v kalendářním roce určí KCH
 - : počet ponechání štěňat = zdravotní stav feny, veterinář
 - : chovatel podá písemnou zprávu o vrhu držiteli psa a poradci chovu –

obsah písemné zprávy: identifikační údaje

- : datum krytí a vrhu
- : počet naroz. štěňat celkem, mrtvých, ponechaných
- : pohlaví štěňat, barva štěňat
- : případně adresa kojné feny + počet štěňat
- : nezabřeznutí – hlásí se do 75 dnů od krytí poradci chovu a držiteli psa
- : minimální věk pro odběr štěňat = 49 dnů (7 týdnů), v době odběru musí být tetování; (čip)

Průkaz o původu loveckého psa